

RETTE TIL ÅNDELIG LIV

4. mars 2008

Ole Mathis Hetta

Ole Mathis Hetta,

Rett/rettighet ---- plikt

- Religionsfrihet er nedfelt i grunnloven og i ulike internasjonale konvensjoner.
- En rettighet for noen betyr alltid en plikt for en annen.

Ole Mathis Hetta,

Åndelighet; åndelig liv

- Uttrykket "åndelig liv" finnes ikke i bibelen
- Kan vi definere dette? Her tar jeg utgangspunkt i kristent innhold i åndelig liv.
- Elementer som er knyttet til åndelig liv: Gudstro, bønn, fellesskap, sang, lovprising, vitnesbyrd, bekjennelse, forkynnelse, misjon, meditasjon, tilgivelse, nattverd, ledelse, kall, etisk livsførsel

Ole Mathis Hetta,

Åndelig liv i ulike livsfaser (1)

- Er det noe/noen som hindrer at barn får ha åndelig liv?
 - Dåp eller ikke?
 - Religionsutøvelse i barnehage?
 - Åndelig liv i skolen?
 - Dåpsopplæringen

Det har skjedd store endringer i vårt land de siste 40 årene.

Ole Mathis Hetta,

Åndelig liv i ulike livsfaser (2)

- Ungdom og åndelig liv
 - Har ungdom behov for åndelighet?
 - Hva slags åndelighet er det ungdom fyller seg med?
 - Konfirmasjonstiden og konfirmasjonen
 - Ulike ting som fenger innen kristne miljøer

Ole Mathis Hetta,

Åndelig liv i ulike livsfaser (3)

- Den voksnes åndelige liv er truet sterkt:
 - Sekulariseringen
 - Fremmedgjøringen i forhold til kirka
 - Materialismen
 - Tidsklemma
 - Stram familieøkonomi

Ole Mathis Hetta,

Åndelig liv på ulike arenaer

- Hjem
- Barnehage - skole
- Arbeidsplass
- Funksjonshemmede
- Kirke, bedehus, moské
- Sykehus og behandlingstilsetninger
- Sykehjem, hospice

Ole Mathis Hetta,

WHO helsedefinisjon fra 1946

Helse er ikke bare frihet fra sykdom og svakhet, men fullstendig fysisk, psykisk, sosialt og velvære.

I 1999 ble det foreslått å ta inn i definisjonen: åndelig velvære, men dette ble ikke godtatt av WHO generalforsamling.

Ole Mathis Hetta,

WHO helsedefinisjon foreslått i 1999, men ikke vedtatt.

Helse er ikke bare frihet fra sykdom og svakhet, men fullstendig fysisk, psykisk, sosialt og **åndelig** velvære.

Ole Mathis Hetta,

Har åndelig velvære betydning for helsen?

- Ja, utvilsomt, det finnes til og med vitenskapelig, reduksjonistisk produsert kunnskap som støtter dette.

Ole Mathis Hetta,

Helse fra ordspråkene.

«Glem ikke det jeg har lært deg, min sønn, ta vare på mine bud i ditt hjerte. For de gir deg mange dager og år og gjør din lykke større. Gi aldri slipp på godhet og troskap, men bind dem om din hals og skriv dem på ditt hjertes tavle. Da får Gud og mennesker godvilje for deg og holder deg for en forstandig mann. Stol på Herren av hele ditt hjerte og sett ikke lit til din fornuft. Tenk på Ham hvor du enn ferdes så gjør Herren dine stier jevne. Vær ikke klok i dine egne øyne, frykt Herren og hold deg fra det som er ond. Det blir til helsebot for din kropp og gir deg kraft i marg og ben. (Ordspr. 3, 1-9).

Ole Mathis Hetta,

Helse

Helse er:
Evnen til å mestre livets utfordringer.

Ole Mathis Hetta,

Holisme - helhet

- Helhet -- hele mennesket -legem, sjel og ånd
- Reduksjonistisk tenkning i medisin – organer fremfor menneske
- Materialistisk -- mangler en viktig dimensjon
- Overåndelighet, virkelighetsflukt
- Skjebnetro, fatalisme

Ole Mathis Hetta,

Helsevesenet

- Materialistisk
- Sekulær
- Rasjonalistisk
- Ateistisk?

Ole Mathis Hetta,

Frisk versus helbredet

- Syk versus frisk
- Helse – ohälsa
- Helse – sykdom
- Kan en med kronisk sykdom ha god helse?

Ole Mathis Hetta,

PRL

§ 3-1. Pasientens rett til medvirkning

Pasienten har rett til å medvirke ved gjennomføring av helsehjelpen. Pasienten har herunder rett til å medvirke ved valg mellom tilgjengelige og forsvarlige undersøkelses- og behandlingsmetoder. Medvirkningens form skal tilpasses den enkeltes evne til å gi og motta informasjon.

Dersom pasienten ikke har samtykkekompetanse, har pasientens nærmeste pårørende rett til å medvirke sammen med pasienten.

§ 3-5. Informasjonens form

Informasjonen skal være tilpasset mottakerens individuelle forutsetninger, som alder, modenhet, erfaring og kultur- og språkbakgrunn. Informasjonen skal gis på en hensynsfull måte.

Helsepersonellet skal så langt som mulig sikre seg at pasienten har forstått innholdet og betydningen av opplysningene.

Opplysning om den informasjon som er gitt, skal nedtegnes i pasientens journal.

Ole Mathis Hetta,